

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus

ÅRSBERETNING OG REGNSKAP 2019

FOR

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus

STYRETS VURDERING AV ARBEIDSÅRET

2019 har vært nok et hardt år for naturen, men et godt år for naturvernengasjementet. Stor motstand mot deponering av gruveavfall i norske fjorder, mot vindkraftanlegg i urørt natur og mot mange lokale naturødeleggende prosjekter har gitt et oppsving i interessen for naturvern og i medlemstallet til Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA). Vi var ved årsskiftet 10.032 medlemmer, opp 17 % fra 1.1.2019.

Situasjonen er imidlertid alvorlig. Rapportene fra klimapanelet viser at vi ikke er i nærheten av å nå de reduksjoner i utslipp som kreves for å begrense klimaendringene. I mai kom FNs naturpanel med en rapport som viser at utryddingen av arter er en vel så stor trussel som klimaendringene – og at arealendringer utgjør den desidert største trusselen. Summen av inngrep og aktiviteter i natur truer økosystemfunksjoner og mange arters overlevelse.

Riktig arealbruk er en fellesnevner for mye av NOAs arbeid:

- I Marka arbeider vi for å verne de siste gamle naturskogene og for en omlegging av hogstpraksisen fra industriell plantasjedrift til et skogbruk basert på utvalgshogster og et kontinuerlig skogbilde. Markagrensen gjør at nedbygging utgjør et lite problem i Marka, men til gjengjeld drives industriskogbruket hardere i Marka enn i resten av landet.
- Områdene langs Oslofjorden er hardt presset, både av utbygging og intensiv bruk. Både naturen og det enkle friluftslivet på og ved fjorden trenger vår hjelp.
- I byen er det sterkt utbyggingspress på alle arealene, også på de gjenværende grønne lunger. Oslogryta utgjør den rikeste naturen i landet, men har også det sterkeste utbyggingspresset. Også her trenger naturen en stemme. NOA vil bevare grøntområdene.
- Til tross for en mer aktiv jordvernpolitikk foretas det fortsatt en bit-for-bit-nedbygging av kulturlandskapet. NOA arbeider for jordvern.

NOA har i 2019 videreført arbeidet med vern i Marka, blant annet gjennom arbeid med registrering av spesielt verneverdige områder, forslag om restaurering og opprettelse av landskapsøkologiske nettverk og korridorer, samt oppfølging av verdifulle områder som fortsatt står uten vern, som følge av skogeiermotstand. Arbeidet med hogstmeldingene viser med tydelighet at markaforskriftens mål om å bevare og forbedre Markas kvalitet for biologisk mangfold og friluftsliv undergraves av landbruksmyndighetenes fortolkning av regelsettet. NOA har igangsatt en analyse av skogforvaltningen i Marka, som skal være ferdig i 2020.

Det er i 2019 igangsatt en egen byøkologigruppe med en rekke aktiviteter. Fjordgruppa har engasjert seg i arbeidet med en statlig forvaltningsplan for Oslofjorden, som forhåpentligvis kan bidra til sikring av områder langs fjorden og redusert forurensning. Bruken av Frønsvollen er økende og det arbeides med å etablere en fast natursti i eventyrskogene nord for plassen.

NOA har i 2019 gitt ut en praktbok om det svært verneverdige kulturlandskapet på Tanumplatået, der også områdets bønder har bidratt med et kapittel om gårdene og deres historie. Også for 2020 er det produsert en vakker kalender med bilder og turforslag fra Marka.

NOAs styre opprettet en midlertidig 50 % stilling som informasjonsmedarbeider våren 2019, som videreføres som en 70 % stilling i 2020. Stillingen er viktig for bedre å synes utad, særlig på sosiale medier. Grevlingen er kommet ut med 4 grundige temanummer, og NOAs nyhetsmeldinger, «NOAs Ark» sendes jevnlig til om lag 5 500 personer.

Etterspørselen etter foredrag og innledninger har økt betydelig i 2019, med flere henvendelser fra etablerte konferanser, i tillegg til ulike deler av Naturvernforbundet.

NOA har arrangert flere åpne møter og seminarer bl.a. på Litteraturhusmøtene om bynatur og om Oslomarka, Naturfilosofisk seminar med tema vindkraft, seminar om skogbruk og virkeskvalitet, i tillegg til aktivitetsdag på Frønsvoll, «sidesprang» og en rekke andre aktiviteter.

Prosjekter er en viktig del av arbeidet til NOA, og finansierer arbeid vi ellers ikke ville fått utført. Prosjektet «sammenhengende villmark» skal fremme forslag om hvordan verneområdene i Marka og annen gammelskog med store naturverdier kan samspille med hverandre i et landskapsøkologisk nettverk. «Redd gammelskogen» gjennomfører kurs i registreringsmetodikk og foretar registreringer i antatt verdifulle områder, i tillegg til å rykke ut til planlagte hogster i områder vi antar kan huse store biologiske- eller opplevelsesverdier. Gjennom midler blant annet fra Sparebankstiftelsen er det utarbeidet lærerveiledning og aktivitetshefter for utstillingskasser om ulike naturtyper. NOA deltar også i «Den naturlige skolesekken» med et spennende prosjekt der en skole engasjeres i en lokal utbyggingssak (Grefsenkollen/Grefsenkleiva).

NOA utfører en del arbeid for Naturvernforbundet på skog, bl.a. ved å hjelpe lokale naturvernere med konkrete saker, utredninger og klager på vedtak. Kompetansen på skogbruk og naturvern blir stadig mer etterspurt i foredragssammenheng.

Fylkeslagene i Naturvernforbundet i nye Viken har besluttet ikke å slå seg sammen til et regionlag, men i stedet opprettholde dagens grenser. På lokallagsnivå er det foretatt flere sammenslåinger for å styrke og skape kontinuitet i arbeidet. Fire arbeidsgrupper er av styret godkjent med fulle rettigheter på NOAs Årsmøte: Markagrupper, Frønsvoll-styret, Fjordgruppa og Byøkologisk arbeidsgruppe. Vi har for tiden 3 aktive studentlag; ved UiO, OsloMet og ved NMBU.

Som følge av vedtektsendringer i Naturvernforbundet sentralt, ble det i 2018 igangsatt en gjennomgang av NOAs vedtekter. Resultatet – i form av et nytt sett vedtekter – ble vedtatt i et ekstraordinært årsmøte 26. februar 2019. Endringen medfører bl.a. at det fra og med årsmøtet 2020 kun er valgte representanter fra NU, lokallag, arbeidsgrupper og studentlag som har stemmerett på NOAs årsmøter. Alle medlemmer har fortsatt møte- og talerett.

Kontoret på Søndre Sandås fungerer som forventet og vi merker at vi er blitt vesentlig lettere tilgjengelig for publikum. Arbeidet med å få etablert stedet som et ledd i et større informasjonsopplegg («Markaporten Søndre Sandås») har vært en prioritert oppgave i 2019.

Det har ikke vært langtidssykefravær i perioden, og de nye lokalene gir inspirasjon og gode arbeidsforhold. Virksomheten forurensar i liten grad det ytre miljøet. Likestilling er oppnådd i så vel styre som sekretariat.

Styret i NOA takker alle som er med å dra lasset, i sekretariatet, lokallag og arbeidsgrupper, på dugnadene på Frønsvoll og Søndre Sandås, på møter og turer, med bidrag, heiarop og arbeidsinnsats. Takk for økonomisk støtte fra enkeltpersoner, lokallag, Sparebankstiftelsen, Viriks Legat, Stiftelsen Ruud-Pedersen, Asker og Bærum historielag, Oslo kommune og Akershus fylkeskommune – bidragene setter oss i stand til å komme på offensiven! Og det trenger naturmiljøet i Oslo og Akershus.

Søndre Sandås, 27. februar 2020

NATURVERNSAKER

MARKA

Arbeidet med å sikre Markas natur- og opplevelsesverdier er en lang og tornefull vei. Skogbruket er ikke en del av Markaloven, og det merkes godt i felt. Det er kun truede arter som stopper planlagte hogster, friluftslivshensyn holder ikke. Når vi også har fått dokumentert at skogbrukets naturregistreringer – de som legges til grunn for forvaltningen – kun fanger opp brøkdeler av naturverdiene, er det grunn til å rope alarm. Det samme er nye tall som viser at bare rundt 10 % av skogen i Marka så langt har unngått snauhogst og planting – det er snart ikke naturlig gammelskog igjen, utenom reservatene.

Vernearbeidet går smått. Av de 28 områdene som myndighetene startet verneprosess for i 2012 er det fortsatt mange som står uten beskyttelse. Til tross for dokumentasjon av store verdier, blir ikke områdene vernet. Skogeierne får vesentlig bedre betalt enn gjennom hogst, men likevel finnes noen som vil hogge verdifull skog, til tross for verdiene.

De stadig skrumpende arealene med verdifull gammelskog gjør at det ikke lenger er tilstrekkelig med vern. NOA har derfor en hovedinnsats i 2019-2020 på en landskapsøkologisk plan for deler av Marka, der tanken er å restaurere natur, slik at artene får tilbake sine naturlige spredningsveier.

Markaloven stanser mange inngrep i Marka, men ikke skogbrukets. Mens Skiforeningen må utarbeide reguleringsplan for skiløyper, slipper skogsbilveier unna en saksbehandling som setter markalovens formål i sentrum. Dette har vi smertelig fått erfare i Dammyrdalsveien, der myndighetene tolker loven slik at landbrukstiltak ikke krever behandling etter Markaloven.

Oppfølging av hogstmeldinger

Den største utfordringen for bevaring av biologisk mangfold i Oslomarka er en nokså hensynsløs skognæring og en skogforvaltning som ikke tar sitt ansvar tilstrekkelig alvorlig. Markaloven, som ble vedtatt i 2009, gir liten beskyttelse mot tap av verdifulle arter og naturtyper utover det som gjelder for resten av landet. Til tross for egne forskrifter for skogsdriften i Oslomarka etter skogloven, ser vi stadig at naturskog som kvalifiserer for ulike former for beskyttelse blir rutinemessig godkjent for flatehogst av det kommunale skogoppsynet. Sjelden skog med truede arter går jevnlig tapt i Oslomarka, dels på grunn av manglende registrering av artsmangfoldet, dels pga. gjeldende praktisering av sertifiseringsregler for tømmer og forskrifter for skogsdriften.

Uten NOAs engasjement kunne mye mer gått tapt. NOA påviste i 2019 en rekke hogster som var godkjent av skogoppsynet og omtalt som «ordinær skog», der vi kunne påvise forekomst av rødlistede arter. Noen hogstøknader ble trukket tilbake, for noen hogster ble det etablert vernesoner rundt forekomstene, og i enkelte tilfeller ønsket skogeieren «frivillig vern» av området og etablering av naturreservat.

Det er verdt å merke seg at vi ikke får gjennomslag for klager der vi hevder at spesielt opplevelsesrik skog kunne gå tapt.

Skogbruksforskriften for Marka

Til tross for at skogbruksforskriften for Marka har som målsetting «å sikre (at) utøvelse av skogbruk i Marka bidrar til å bevare og utvikle områdets kvaliteter knyttet til friluftsliv, naturmiljø, landskap, kulturminner og vannforsyning», har det vist seg umulig å få stoppet eller endret godkjente hogster med friluftslivsargumenter. Forskriften er full av paragrafer der det kan utøves skjønn, og skjønnets er overlatt til skogbruket gjennom Skogoppsynet. Og skjønn i forvaltningen blir sjelden overprøvd ved klage.

Flerbruksplan for Oslo kommunes skoger

Etter at Bystyret vedtok Mål og retningslinjer for kommuneskogene i 2018, ble arbeidet med konkretisering i form av en flerbruksplan tatt opp igjen. NOA kom med kraftig kritikk av det utsendte høringsutkastet, da det ikke forholdt seg til ordlyden i Bystyrevedtaket om målsetning. NOA protesterte også mot Bymiljøetatens forslag om å kutte ut administrative verneområder og anbefalte i stedet å øke omfanget av slike. Vi foreslo også nedsettelse av tre arbeidsutvalg; ett for å se på kommunens behov for skogsveier, ett for å lage en samlet plan for større tilretteleggingstiltak og ett for å diskutere det faglige grunnlaget for skogsdriften. Det har ikke vært bevegelse i saken siden mai 2019.

Etablering av verneområder

I 2019 ble følgende nye naturreservater opprettet innenfor markagrensen: Århanemyra i Romeriksåsen, utvidelse av Røverkollen naturreservat i Lillomarka og utvidelse av Nordre Skaugumsåsen naturreservat i Vestmarka.

I tillegg ble følgende områder utenfor marka vernet som naturreservat i 2019: Kloppa i Bærum kommune, Sørbyaskogen i Nesodden kommune, Flaen i Skedsmo kommune, Tørrhardåsen i Aurskog-Høland kommune og Svenstadlia i Eidsvoll kommune. Verneprosesser er i gang for Ødemørk i Vestby kommune og utvidelse av Storfeltn naturreservat i Aurskog-Høland kommune.

Østmarka nasjonalpark ett skritt nærmere en realisering

Miljødirektoratet har fått i oppdrag å starte verneplanprosessen for en nasjonalpark i Østmarka. Norge mangler nasjonalparker i sentrale barskogsområder på Østlandet, og dette området er vurdert som verneverdig. Verneplanprosessen for Østmarka er et viktig steg for å etablere en nasjonalpark i et slikt område. En verneplanprosess i Østmarka ventes å ta minst to år.

Prosjekt «Sammenhengende villmark»

NOA har siden 2017 fått prosjektstøtte fra Oslo kommune til å utrede hvordan de siste naturskogene i Oslo kommune kan knyttes sammen og kobles til øvrige områder med naturskog i Marka. Utgangspunktet er at mye av det biologiske mangfoldet i skogene våre, spesielt mange arter med sopp og lav, kun kan overleve i gammel skog med stabilt, fuktig klima. Dette gjelder spesielt skog som ikke har vært flatehugget, og som i dag utgjør mindre enn 11 % av skogen i Oslomarka. Noen av disse områdene har i dag status som naturreservater, mens andre er truet av hogst, særlig flatehogst.

Rapporten, som sluttføres i begynnelsen 2020, vil foreslå å sikre og restaurere arealer som kan knytte slike områder sammen ved hjelp av økologiske korridorer og hoppesteiner. Siri Tollefsen og Erik Kagge er ansatt i prosjektet på deltid.

Prosjektet er forankret i Byrådserklæringen til Oslo kommune for 2015-2019 om å ta vare på biologisk viktige områder, hundremeterskoger og sammenhengende villmark.

Justering av planene for Grefsenkleiva

I Grefsenåsen er det planer om utvidelse av alpinanlegget, samtidig som NOA har fremmet ønske om at det startes en verneprosess for eventyrskogen. Da disse planene var delvis på kollisjonskurs med hverandre, gjorde vi en stor jobb på å se hvordan konflikten kunne minimeres. Løsningen, som ser ut til å få rotfeste, er at man ved å flytte toppunktet for en ny heis 70-80 meter kan skåne hele eventyrskogen. Både eieren av anlegget, Idrettskretsen og friluftsjorganisasjonene har vært med på befaringer for å ta stilling til NOAs forslag, og så langt har vi bare høstet lovord for forslaget.

I den nye Byrådserklæringen heter det at ikke skal åpnes for nybygging eller utvidelse av idrettsanlegg i Marka – så kanskje vi greier å redde de svært mye brukte eventyrskogene i Grefsenkollen?

Boligbygging og idrettsanlegg ved Fossum i Bærum

Det er stort press på randsonen til Marka ved en eventuell utbygging av «Fossumbyen» ved Bogstadvannet. En av sakene som NOA har engasjert seg i er om etablering av et nytt idrettsanlegg på dyrket mark (Smiejordet), kan «erstattes» ved oppdyrking av tilsvarende arealer innenfor markagrensen. Utbygging er tidligst aktuell i 2030.

Opparbeiding av helårs turvei i Vestmarka

Natur og idrettsetaten i Bærum har sendt inn forslag om å bruke store mengder sprengstein fra et nytt underjordisk vannanlegg ved Kattås til å «utbedre» en eksisterende traktorvei/tursti. NOA har sammen med lokallaget i Bærum og Bærum natur- og friluftsråd krevet reguleringsbehandling av søknaden, og hevder at tiltaket er uønsket.

Kurs i digital kartproduksjon

NOA har som en av sine viktigste oppgaver å ta vare på det biologiske mangfoldet i vårt område. For å kunne utnytte den informasjonen som er registrert om arter, naturtyper og naturtilstanden, har vi sett at bruk av digitale kartsystemer er av stor betydning. Her kan forskjellige typer informasjon kombineres i kart-lag for både analyse og presentasjon. NOA arrangerer kurs i bruk av kartsystemet QGIS for ansatte og frivillige i NOA, og har i 2019 også arrangert kurs for interesserte i andre marka-organisasjoner.

«NOAs syn på frivillig vern»

Markagrappa har sammen med NOAs styre utarbeidet et notat om frivillig vern. Vern av skog er i dag basert på frivillighet. NOA mener at ordningen har klare svakheter og må forbedres og suppleres dersom vi skal redde de siste naturskogene og nå de mål som Stortinget har satt for skogvernet.

Frivillig vern har bidratt til vern av en rekke skogområder, og bidratt til et lavt konfliktnivå, men frivillig vern har likevel store svakheter. Noen av våre viktigste innvendinger er at det vernes mye i lavproduktive og høyereliggende områder, men lite i de høyproduktive områdene og i lavlandet der behovet er størst. I 2018 var nær halvparten uten registrerbar verneverdi; samtidig blir mange skoger med unike verneverdier ikke tilbudt til vern. Kunnskapsgrunnet for å plukke ut verneområder er for dårlig. Skogbrukets næringsorganisasjoner har i praksis fått monopol på å formidle forslag mellom skogeierne og staten. Miljømyndighetene framstår som passive, og kunnskapsmiljøene og naturvernorganisasjonene er i praksis avskåret fra å komme med forslag om vern.

REDD GAMMELSKOGEN / SAMMENHENGENDE VILLMARK

I 2019 fikk NOA kr 400 000,- i støtte fra Oslo kommune for å videreføre arbeidet med prosjektene Redd gammelskogen og Sammenhengende villmark.

Redd gammelskogen

De tre siste årene har vi fokusert på å få artskartlagt de siste lommene av Oslomarka som vi antar har store verdier for naturmangfold. Det siste året har vi funnet flere store og små områder med store naturverdier som ikke er beskyttet av forvaltningen. Områdene finner vi ved lokalkunnskap om områder, alderskart, naturtyper med lav verdsetting og ikke-utvalgte MiS-figurer (Miljøregistrering i Skog; skogbrukets naturtypekartlegging) på www.kilden.nibio.no.

I Østmarka har vi besøkt Blåsyna som er en rik bratt skråning med store mengder død ved. Her er det et stort område med mange av de mest kravstore artene som er tilknyttet lavtliggende høyproduktiv granskog som rosenjodskinn (EN – sterkt truet på norsk rødliste for arter), prikkporekjuke (EN), gul snyltekjuke (VU – sårbar på rødlista), sjokoladekjuke (VU) og grankullskorpe (NT – nært truet på rødlista).

Dette er en naturtype som sterkt i tilbakegang i marka og i Norge generelt.

I Krokskogen har vi fokusert mye på områdene rundt Elgsbrenna de siste årene. Her har vi blant de største sammenhengende gammelskogsområdene i Nordmarka som ennå ikke er vernet. Her kan man nærmest vasse i rødlistearter og skog med nydelig sjiktning. Områdene rundt Elgsbrenna med størst naturverdier var ikke plukket opp av forvaltningen eller skogbruket selv. Etter NOAs arbeid har det blitt opprettet flere nye MiS-figurer. Gamle MiS-figurer som NOA har artskartlagt viser at områdene har store naturverdier som ville gått tapt om områdene ikke hadde blitt artskartlagt. Prosjektmedarbeider Erik Kagge har i år hatt 833 artsfunn og 330 av disse er rødlistearter.

Sammenhengende villmark

Prosjektet startet opp i 2017 og går nå inn i sitt fjerde år. Målet er å reetablere et mer naturlig og økologisk sammenhengende skoglandskap slik at hjemmehørende arter kan spre seg til områder hvor de tidligere forekom, for å sikre deres langsiktige overlevelse.

22.mai 2019 ble det holdt kurs for 18 frivillige i registrering av skogstruktur på Søndre Sandås. Ulrika Jansson fra BioFokus ledet kurset, og sørget for en god faglig tyngde. I perioden mai-oktober 2019 har NOA tilbrakt mange dager i felt for å kartlegge naturverdier i de landskapsøkologiske korridorene, med mål om å finne habitat av rett kvalitet for å binde sammen naturreservater og viktige naturtyper i Nordmarka.

Vern er ikke lenger tilstrekkelig. Reservatene blir som øyer å regne, i et «hav» av ensaldret monokultur, med en skogstruktur som hindrer eller vanskeliggjør spredning av arter. Avstanden blir ofte stor mellom naturverdiene, slik at det ikke blir utveksling av individer eller gener mellom områdene. På sikt vil tapet av mangfold kunne forsterkes («utdøingsgjeld»). Det er behov for grep som kan sikre utvekslingen mellom delpopulasjonene, dvs. mellom verneområdene og nøkkelbiotoper og naturtyper i de mellomliggende områdene.

Arbeidet har gitt resultater. NOA har avdekket en rekke områder som gjennom både ivaretagelse og restaurering kan fungere som økologiske funksjonsområder for å motvirke belastningen fra allerede tapte og fragmenterte leveområder. Restaurering av skog er også for alvor satt på den lokalpolitiske agendaen. I Byrådserklæringen for 2019 sier byrådspartiene i Oslo blant annet at:

- *«Oslomarka skal være et pionerområde for restaurering til villere natur, der myr restaureres og skogsdriften legges om for å få tilbake variert, artsrik og fleraldret skog.»*
- *.... lage en handlingsplan for å stanse tap av biologisk mangfold i Oslo.*
- *Verne viktige korridorer for biologisk mangfold i Nordmarka, ...*

I begynnelsen av 2020 vil det foreligge en rapport om arbeidet og en nøyaktig avgrensning av grensene for restaureringsforslaget.

KULTURLANDSKAP

Tanumplatået

NOA sitt bidrag i 2019 for å redde Tanumplatået var gjennom å utgi praktboka "Tanumplatået - Bærums vakre og innholdsrike kulturlandskap".

Redaksjon var Sigmund Hågvar fra NOA, naturfotograf Svein Holo som bor på platået og leder av Asker og Bærum Historielag, Bjørn Frodahl. Økonomiske midler ble gitt av Konsul Haldor Viriks legat, Stiftelsen Ruud-Pedersen og Asker og Bærum historielag.

Boka belyser både biologiske, kulturelle, arkeologiske og rekreasjonsmessige verdier, og alle gårdene er omtalt. Bærums ordfører skrev forord, og boka er innkjøpt av kommunen til alle folkevalgte. Etter at boka ble ferdig i mai 2019 med et opplag på 1300 eksemplarer, er ca. 1000 solgt per utgangen av februar 2020.

Slått på Finnerudseter

For 17. gang i nyere tid er vollen på Finnerudseter i Spålen-Katnosa naturreservat slått i august. Vollen, som er på 6 mål, ble slått årlig fram til begynnelsen av 50-tallet. Sterk innsats med å luke gran har gjort at vollen fortsatt er åpen, og slåttearbeidet fører forhåpentligvis til bevaring av en god del planter og sopp som hører det gamle kulturlandskapet til. Slåtten er utført med en kombinasjon av lå og maskin. Graset tørkes, rakes og kjøres bort. Vollen er gjerdet inn i beitesesongen, for å unngå gjødsling og tråkk fra beitedyr. Registrering av floraen på vollen er en del av prosjektet, men denne delen er utsatt til høsten 2020.

FJORDEN

NOAs fjordgruppe har overordnet ansvar for NOAs arbeid med naturvernsaker som gjelder Oslofjorden.

Helhetlig plan for Oslofjorden

Fjordgruppa utarbeidet innspill til Miljødirektoratet i forbindelse med Helhetlig plan for Oslofjorden om marine aspekter våren 2019. Et tilsvarende innspill om biologisk mangfold i strandsonen og om det myke friluftsliv ble utarbeidet på slutten av 2018.

Fjordgruppa arrangerte workshop om Helhetlig plan for Oslofjorden 25. januar 2020 med 10 deltagere fra lokallag rundt Oslofjorden, med fjordgruppas Jørn Erik Bjørndalen og Jan Magnusson som ledere. Generelle aspekter ved biologisk mangfold i strandsonen og marine forhold ble presentert, likeledes hovedtrekk i Miljødirektoratets rapport og om NOAs innspill i forbindelse med planen. Det var stort engasjement blant deltagerne, og det var enighet om at rapporten hadde mange mangler og at forslag til konkrete tiltak ofte var altfor vagt formulert. Ingen innspill fra NOA eller Naturvernforbundet generelt var nevnt i rapporten. Planen mangler helt omtale av biologisk mangfold i strandsonen, og også når det gjelder marine aspekter er det mangler. Et resultat av workshopen var å opprette et kontaktforum mellom lokallagene i Oslofjordsområdet for å arbeide videre med vern og forvaltning av fjorden. NOAs Fjordgruppe skal fungere som koordinator.

Fra presentasjon laget av Jørn Erik Bjørndalen, NOA

Byrådsplattformen Oslo kommune

Fjordgruppa utarbeidet innspill i forbindelse med Byrådsplattformen i Oslo som ble innlemmet i NOAs helhetlige vurdering av plattformen.

BYEN

NOAs byøkologiske arbeidsgruppe har overordnet ansvar for NOAs arbeid med ivaretagelse av naturmangfold i byen.

Etablering av pollinatorpassasje på Vålerenga

Arbeidsgruppen ønsker spesielt å bidra til grønn byutvikling og å bedre vilkårene for bynaturen gjennom planlegging, gjennomføring og deltakelse i konkrete dyrkeprosjekter. Et eksempel er prosjektet *Det Gule Gjerdet*. I samarbeid med lokale aktører i nærmiljøet arrangerte og gjennomførte byøkologisk arbeidsgruppe tre arrangementer i juni 2019 som ledd i etablering av en pollinatorpassasje på Vålerenga. Det ble lagt ned jord langs gjerdet i et grøntområde og sådd blomsterfrø fra blomster egnet til pollinerende insekter. Det var stor entusiasme i arbeidsgruppen og prosjektet ønskes videreført på samme beliggenhet i 2020. Arbeidsgruppen vurderer også å etablere liknende prosjekt et annet sted i Oslo.

Politisk arbeid

Arbeidsgruppen ønsker politisk innflytelse for en grønn byutvikling og har derfor vurdert Oslo-partienes politiske arbeidsprogrammer og Oslo-byrådets samlede politiske plattform på områder som omhandler byøkologi, biodiversitet og byutvikling. Mangler og mulige forbedringer er oppsummert og dette grunnarbeidet, samt research-arbeid av forskningsrapporter, fagartikler, rapporter og statistikk fra naturorganisasjoner, har dannet grunnlaget for et brev som skal sendes Oslo-byrådet. Etablering av samarbeid med andre organisasjoner og interessegrupper og ikke minst med NOAs lokallag er sentralt for å få større effekt av arbeidet.

NATURFORMIDLING TIL BARN OG UNGE

Den naturlige skolesekken, samarbeidsskole

I 2018 inngikk NOA en avtale om å delta på et treårig prosjekt i regi av Den naturlige skolesekken, der ulike natur- og miljøorganisasjoner skal samarbeide med ulike skoler i sine nærområder om å lage et alternativt prosjekt eller undervisningsopplegg. Det overordnede målet for Den naturlige skolesekken er å få grunnskoler og videregående skoler til å utvikle undervisning der elevene kan delta aktivt og påvirke og bidra til en bærekraftig framtid.

NOA var så heldige å få Tonsenhagen skole med på laget, der to engasjerte lærere fra 5. trinn skal være med på å utarbeide og gjennomføre prosjektet. Representanter fra NOA var opprinnelig Erik Kagge og Maria Andersen, men da Maria gikk ut i fødselspermisjon trådte Tina C. Laurendz inn i hennes sted.

I 2019 har det vært to samlinger med Den naturlige skolesekken og aktørene, og NOA har hatt to planleggingsmøter med Tonsenhagen skole, samt en skogstur med elevene. Prosjektet er en spennende mulighet til å se på NOAs muligheter for fremtidig samarbeid med skoler i de ulike bydelene.

Sparebankstiftelsen, prosjekt utarbeidelse av aktivitetshfter og brukerveiledning til utstillingskasser

For 2019 fikk NOA og Naturvernforbundet sentralt felles støtte fra Sparebankstiftelsen til å lage aktivitetshfter, nettressurs og faktaark til naturutstillingskassene. Arbeidet løp fra sommeren 2019 og ble sluttført i begynnelsen av 2020.

Aktivitetshftene er illustrert av Fabel Illustrasjon ved Nina Marie Andersen, og layout er gjort av Petter Bergundhaugen i Von-kommunikasjon. Aktivitetshftene ble trykket i et opplag på 2000 eksemplarer.

Foredrag videregående skoler

4.-18. februar 2019 holdt Siri Tollefsen fra NOA og Anders Gunnar Helle fra Norsk Botanisk Forening foredrag på tretten videregående skoler med naturbruk- og skoglinjer. Temaet for foredraget var skogforvaltning sett i lys av biologisk mangfold og karbonlagring, samt konsekvenser av intensivt skogbruk og bruk av fremmede treslag. Vi ble godt mottatt av interesserte og engasjerte lærere og elever fra Kristiansand i sør til Trøndelag i nord. Foredragene ble finansiert av Norsk Botanisk Forening.

31. januar 2020 fikk NOA invitasjon til å delta på skogseminar og debatt på Natur vgs. i Oslo hvor temaet var "Fra fossilt til fornybart - skogens rolle i det grønne skiftet", sammen med Skogeierforbundet og Oslo kommune. Siri Tollefsen og Erik Kagge stilte fra NOA og benyttet tiden til å snakke om artsmangfold i skog og karbonlagring i gammelskog.

AREAL OG SAMFERDSEL

Sykehusplanene i Oslo

14. februar 2019: NOA ga tilslutning til kravet om en reell vurdering av det såkalte "Ullevålalternativet".

Rulleskiløype Sognsvann

14. februar 2019: NOA viste i uttalelse til Oslo kommune forståelse for behovet for rulleskitrasé i tilknytning til Sognsvann og idrettsanleggene ved Idrettshøyskolen, men påpekte at en slik trasé ikke hører hjemme innenfor markagrensen og at det er svært uheldig å benytte dyrket mark til asfalterte rulleskitraséer. NOA ba om at alternative traseer som ikke går utover natur- og friluftslivsverdiene i området må utredes nærmere før det tas stilling til om rulleskiløypa skal etableres.

Reguleringssak friområde til tennisanlegg, Bautatomten

27. februar 2019: NOA motsatte seg etablering av tennishall i et verdifullt naturområde. Området er viktig for naturmangfold, som nærnatur og hundremetskog for barn og unge og som grønn forbindelse videre opp til marka.

Utkast til ny kommuneplan Nittedal - høringsuttalelse

27. februar 2019: NOA støttet i sin uttalelse høringsinnspillene til lokallaget i Nittedal og oppfordret samtidig Nittedal kommune til å trekke tilbake forslaget om en hensynssone for byggeråstoff i Marka,

nord og vest for Bjørndalen bruk. Området ligger innenfor markagrensen og NOA mener forslaget om hensynssone bryter med markaloven.

Videre påpekte NOA at en arealmessig utvidelse av skisenteret i Varingskollen ikke er ønskelig, da det vil gå på bekostning av viktige nærnaturområder og kulturhistoriske veifar og stier.

Ny vannforsyning Oslo - høringsuttalelser

18. mars 2019: Forslag til detaljregulering innebar alternativer med store konsekvenser for Husebyskogen/Mærradalen i Oslo vest. NOA fremhevet i sin høringsuttalelse at området er det største gjenværende naturområdet i byggesonen i Oslo vest og at området har store verdier for biologisk mangfold og friluftsliv. NOA foreslo som et avbøtende tiltak at Mærradalen gis et vern som naturreservat etter naturmangfoldloven for å sikre området mot videre bit-for-bit-nedbygging og at det også vurderes vern av resterende deler av Husebyskogen.

9. august 2019: En felles høringsuttalelse fra Naturvernforbundet i Oslo Vest (NOV) og NOA vedrørende lokaliseringen av lokalisering av det nye vannbehandlingsanleggets administrasjonsbygg, der NOA og NOV sterkt fraråder nedbygging av Husebyjordet/Blomsterenga.

Behovsplan for idrett og friluftsliv – høringsuttalelse

25. april 2019: NOA hadde enkelte merknader til forslag til behovsplan for idrett og friluftsliv i Oslo kommune. NOAs merknader gikk i hovedtrekk ut på å sikre og tilrettelegge for allmennhetens bruk av nærnatur, hundremeterskoger og øyene i fjorden og mot forslag om tilrettelegging for idrettsanlegg og -aktiviteter i mye brukte og viktige turområder i Oslos randsone.

Nasjonal ramme for vindkraft på land - høringsuttalelse

30. september 2019: NOA påpeker i sin høringsuttalelse at

- tap av natur er en like stor trussel mot natur og menneske som klima og at det er svært lite urørt natur igjen i Norge.
- det finnes mindre naturødeleggende alternativer for å sikre tilstrekkelig energi enn vindkraft, deriblant energieffektivisering og bedre utnyttelse av potensialet i eksisterende kraftverk
- det må etableres klare eksklusjonskriterier for hvor vindkraftanlegg kan etableres
- forvaltningsprinsippene i naturmangfoldloven må legges til grunn for konsesjonsavgjørelser

Kampen for det grønne alternativet på Filipstad fortsetter!

Byrådet leverte før julen 2019 sitt forslag om utbygging av Filipstad. Skuffende nok foreslår byrådet mer eller mindre det alternativet som Plan- og bygningsetaten har foreslått. Nå har behandlingen i byutviklingskomiteen begynt, og det er nedsatt en egen arbeidsgruppe. NOA og Naturvernforbundet i Oslo Vest fortsetter arbeidet fra 2019 med å legge fram gode argumenter for at Filipstad ikke bør ta imot cruiseskip, at fergeterminalen til Color Line ikke bør ligge der den i dag ligger etter utløpet av kontrakten og at E-18 og Ring 1 bør gå som i dag med overdekking av et lokk noen hundre meter i stedet for å forlenge Operatunnelen til Hjortnes til en kostnad på 2,8 milliarder kroner. Vår visjon om en utbygging som har store grøntområder har fått mange støtteerklæringer.

Områderegulering Skøyen

Naturvernforbundet i Oslo Vest ga i samarbeid med NOA høringsuttalelse til områderegulering for Skøyen. Blant de viktigste innvendingene er at NOV og NOA ikke kan stille seg bak en "høyere, tettere og gråere"-utbyggingspolitikk for Oslo, der grøntarealer ofres for flere bolig- og næringsbygg.

KLIMA OG MILJØ

Klimastrategi Oslo

Naturvernstudentene på UiO, NOA og Oslo Natur og Ungdom sendte felles høringsuttalelse til Oslo kommune vedrørende høringsutkast *Faggrunnlag til Oslo Klimastrategi mot 2030* der vi støtter det overordnede målet, satsingsområdene og berømmer en plan som skal redusere direkte utslipp med 95 % og det innen 2030, og indirekte utslipp innen 2050.

Samtidig påpeker vi at dette krever en slagferdig plan der innbyggerne og frivillige organisasjoner engasjeres og involveres aktivt.

I høringsuttalelsen løftes frem viktige punkter som:

- opplysnings- og holdningsarbeid mot barn og unge gjennom utdanningsløp og holdningskampanjer
- naturens egenverdi og betydningen av å bevare grøntstrukturer som forebyggende tiltak mot forventede konsekvenser av klimaendringer
- gjenåpning av bekker og vern av vassdrag og kantvegetasjon som forebygging mot flom og overvann
- skogvern, fleraldersskogbruk, mer skånsom skogsdrift og økt omløpsti før hogst som virkemidler for å stabilisere og ta vare på naturlig karbonlagre
- gjennomføre og videreføre målrettede tiltak for å redusere utslipp fra transportsektoren
- behovet for økt gjenbruk, reparasjon, ombruk og avfallshåndtering

Tiltak mot plastforsøpling

Naturvernforbundet sentralt fikk tildelt 50 000 kr til tiltak mot plastforsøpling i Oslo. NOA fikk ansvaret for å koordinere bruk av midlene mot lokallagene i Oslo.

Lokallaget i Groruddalen fikk tildelt midler til sin kampanje "Sneip og snusfritt nabolag" som gjennomføres våren 2020. Ubenyttede midler er tilbakeført til Oslo kommune.

SKOG

NOAs styreleder Gjermund Andersen er også leder i Naturvernforbundet skogutvalg. Derfor er det en del skogsaker utenom NOAs arbeidsområde som vi tar oss av. I 2019 har dette særlig vært tilfelle i en rekke saker i Notodden kommune, der unike verneverdier for Skandinavia er under et betydelig press. Takket være registreringer i regi av Sabima og Naturvernforbundet er store områder satt av som «high conservation value forests» som er områder som ikke kan hogges, dersom tømmeret skal

sertifiseres. Men det hogges fortsatt i områder med internasjonal verneverdi, så her vil arbeidet fortsette.

Ansvar for skogutvalget medfører også en rekke møter (bl.a. med Landbruks- og matdepartementet, Fylkesmannen i Viken, Økokrim og Statskog), befaringer både i Marka og i skoger over store deler av landet, og mulighet til å komme med våre synspunkter i form av foredrag.

Kurs i virkeskvalitet

I oktober arrangerte NOA i samarbeid med Fortidsminneforeningen og Bymiljøetaten i Oslo et seminar om virkeskvalitet og kurs i vurdering av virkeskvaliteten på stående trær. For oss i NOA er dette en viktig sak fordi trevirke av høy kvalitet kun oppnås når små trær vokser opp i skyggen av store – altså et slikt miljø som naturlig omgir grantrær. Ved å få skogbrukets fokus over på kvalitet, vil det kunne endre holdningene til mer miljøvennlig skogskjøtsel.

Seminaret ble fullbooket på få dager, med arkitekter, bygningsfolk og skogfolk – en god miks for å sette søkelys på skogbruk, kvalitet og bygningsvern.

Kurset i vurdering av kvalitet i stående trær tok utgangspunkt i en tenkt restaurering av låven på Store Brennenga i Maridalen. Bygningen ble nøye analysert, før vi dro ut i skogen for å se om vi kunne finne tilsvarende kvaliteter stående som trær. Og det gjorde vi, selv om det skogbruket som nå drives i liten grad bidrar til slike høykvalitetstrær. Folk fra Bymiljøetaten og fra Woodmizer stilte opp gratis for å bistå med felling, transport og oppkapping til materialer – slik at deltakerne kunne se om deres antakelser om de stående trærne holdt stikk. Kursledere var Jon Bojer Godal, Steinar Moldal og Olav Høibø.

NATURFILOSOFISK SEMINAR

Etter at DNT trakk seg som medarrangør for naturfilosofisk seminar, ble NOA spurt om vi kunne steppe inn som teknisk arrangør. Tema på seminaret 21. august 2019 var vindkraft, og seminaret ble gjennomført med stor og energisk deltakelse. Dette var NOAs lille skjerv til det jordskjelvet som gjorde at regjeringen måtte trekke tilbake den omfattende planen for vindkraft som var på høring.

For 2020 er det under planlegging et flere-dagers seminar for å markere 50-års-jubileum for Mardølaaksjonen, den meget viktige miljøorganisasjonen (snm) (Samarbeidsgruppene for natur- og miljøvern) og Ressursutvalgets arbeid med å se på en mer helhetlig forvaltning av naturressursene, som bl.a. foreslo opprettelse av et Miljøverndepartement.

ORGANISASJONEN

NOA er Naturvernforbundets fylkeslag i Oslo og Akershus.

Æresmedlemmer

Bredo Berntsen

Jens Gram

Jørgen Huse

Frithjof Funder

Finn Otto Kvillum

Ekstraordinært årsmøte

Den 26. februar 2019 ble avholdt ekstraordinært årsmøte til behandling av et forslag om nye vedtekter fra et vedtektsrevisjonsutvalg nedsatt av styret i september 2018. Tilstede var 20 medlemmer, derav 18 som deltok i avstemningen, og to ansatte som ikke deltok. Alle bestemmelser i forslaget ble vedtatt med tilstrekkelig kvalifisert flertall. Vedtektene ble godkjent som nye vedtekter for NOA av Naturvernforbundets landsstyre i møte 26. mai 2019.

Årsmøtet 2019

NOAs årsmøte 2019 ble avholdt 26. mars, med 45 medlemmer til stede. Innkalling og dagsorden ble godkjent. Bjørn Faafeng ble valgt til møteleder og Maria Andersen til protokollfører.

Årsberetningen for 2018 ble gjennomgått og godkjent med enkelte endringsforslag som senere ble innarbeidet i årsberetningen og med forslag til nye tema til årsberetningen for 2019. Årsmøtet godkjente videre regnskapet for 2018, arbeidsprogrammet for 2019 med enkelte tilføyelser som ble protokollført og budsjettet for 2019.

Valget på årsmøtet 2019 ga følgende sammensetning:

Styresammensetning:

Gjermund Andersen, leder, på valg i 2020

Sigmund Hågvar, nestleder, på valg i 2020

Espen Ulvin, styremedlem, på valg i 2021

Randi Wilhelmsen, styremedlem, på valg 2021

Karoline Saubrekka, styremedlem, på valg i 2020

Varamedlemmer:

Jørn Erik Bjørndalen, på valg i 2020

Georg Reiss, på valg i 2020

Luka Natassja Olsen, på valg i 2020

Paulina Natalia Dudzinska, på valg i 2020

Natur og Ungdom har utpekt Axel Bødtker fra NU Akershus som medlem til NOAs styre og

Nils Rørstad fra Oslo NU som vara til NOAs styre. Nils Rørstad ble avløst av ny leder i Oslo NU,

Joni Fagerheim Lundevall, fra januar 2020.

Valgkomite (alle på valg hvert år):

Are Hedén

Kathleen Rani Hagen

Sidsel Selvik

Revisor:

Revisjonsfirmaet Flattum & Co AS

Styrets arbeid

Styret har hatt 11 møter i arbeidsåret 2019-2020, inkludert ett «stort» styremøte der alle lokallagene ble invitert til å delta.

Karoline Saubrekka trakk seg fra vervet som styremedlem oktober 2019.

Representasjon

Gert-Fredrik Malt har vært NOAs landsstyrerepresentant, med Sidsel Selvik som vararepresentant.

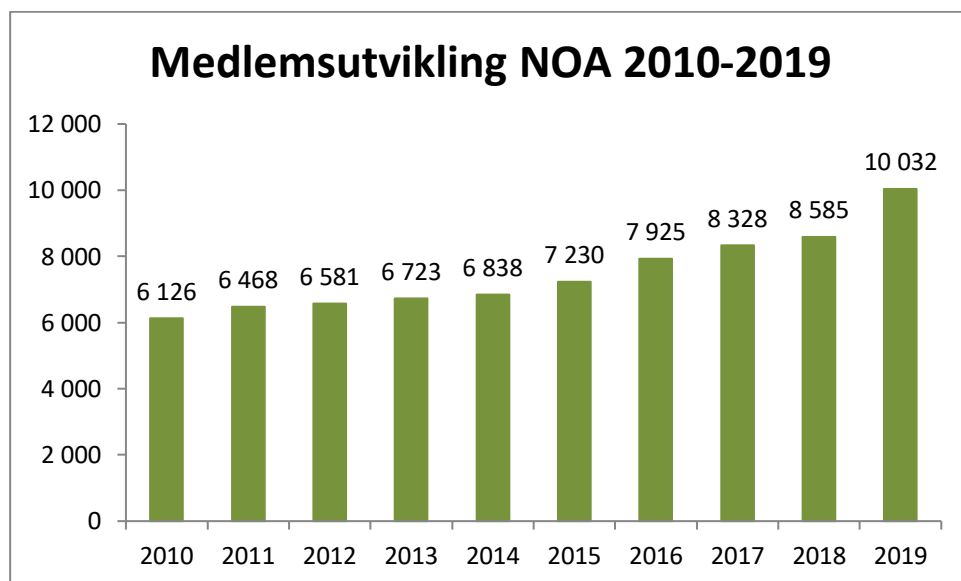

Miljødepartementet har opprettet et eget råd for forvaltningen av Marka, Markarådet, der NOA har fast plass. Markarådet har hatt fire møter i 2019. Rådet er et informasjons- og meningsutvekslingssted, uten beslutningsmakt. Gjermund Andersen og Randi Wilhelmsen har representert NOA.

I flerbruksutvalget for Oslo kommuneskoger har Gjermund Andersen representert NOA, supplert av Bjørn Faaafeng. Ulf Kristiansen har vært NOAs representant i Forum for Natur og friluftsliv (FNF) Akershus og Randi Wilhelmsen har representert NOA i FNF Oslo.

Medlemsutviklingen

Det er registrert 10 032 medlemmer i NOA per utgangen av 2019. Det tilsvarer en vekst på 1 447 (17 %) nye medlemmer.

KONTORET

NOAs sekretariat

Det har i perioden blitt utført om lag 4,0 årsverk fordelt på følgende stillinger:

Gjermund Andersen: Arbeidende styreleder.

Maria Andersen: Kontorleder (foreldrepermisjon fra mai 2019).

Håkon Eide Gundersen: Kontormedarbeider.

Siri Tollefsen: Prosjektleder Redd gammelskogen/Sammenhengende villmark

Erik Kagge: Prosjektmedarbeider Redd gammelskogen, Den naturlig skolesekken og Utstillingskasser

Tina Carina Laurendz: Informasjonsmedarbeider, Den naturlig skolesekken og Utstillingskasser

Jørgen Huse: Regnskapsmedarbeider (frivillig) hele perioden.

Aud Kvam og Olav Momyr: Frivillige hjelpere på kontoret i hele perioden.

Hannah Løken: Arbeidspraksis fra februar 2020.

Markaporten Søndre Sandås

NOA har nå gjennomlevd første år på Søndre Sandås, og stedet lever opp til forventningene.

Imidlertid går arbeidet med å få til en bruksendring fra bolig til foreningslokale tregt, og en 40-årsavtale som vi er blitt lovet er satt på vent inntil bruksendringen er ferdig. Arbeidet med å gjøre

arealet mellom T-banen og bommen inn til Marka om til park skal starte våren 2020. Dette vil gi NOA en vesentlig nærmere kontakt med publikum og mulighet til å spre budskapet direkte. Det er utarbeidet forslag til 3 rundturer av ulik lengde fra Sognsvann, som vi håper å få merket opp i løpet av 2020.

INFORMASJONSARBEID

Grevlingen – NOAs medlemsblad

Grevlingen er NOAs medlemsblad, og hadde 4 utgivelser i 2019, med et økende opplag fra 6700 eksemplarer i begynnelsen av året til 7700 ved årets utgang. Ingunn Lund-Vang er Grevlingens redaktør.

- Nr. 1/2019 var hovedtemaet skog og skogbruk. 20 sider.
- Nr. 2/2019 var hovedtemaet arbeidet til lokallaget i Groruddalen. Utgivelsen fikk støtte av Oslo kommune som del av Oslo som miljøhovedstad og var utvidet til 24 sider. Opplaget var økt med 500 eksemplarer til utdeling fra lokallaget.
- Nr. 3/2019 var hovedtemaet skog og klima. 20 sider.
- Nr. 4/2019 var hovedtemaet restaurering av skog og natur. 20 sider.

NOAs ark - NOAs nyhetsbrev

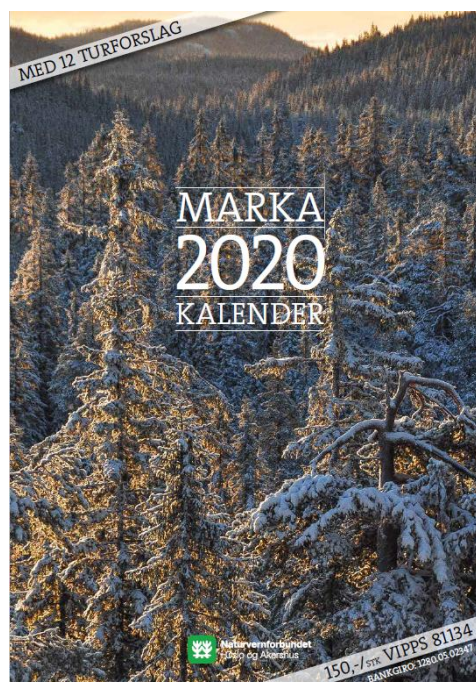
NOAs Ark ble sendt ut 7 ganger i løpet av året 2019. Nyhetsbrevet har vært på 1 side og gir en kort omtale av aktuelle saker, kommende aktiviteter og annen informasjon fra NOA til medlemmene. NOAs Ark legges også ut på hjemmesiden. Distribusjonslisten har økt fra 4000 mottakere ved inngangen av året til om lag 5 500 mottakere ved utgangen av 2019.

Markakalenderen 2020

Markakalenderen for 2020 ble ferdigstilt i begynnelsen av september, vesentlig tidligere enn i de siste åra. Opplaget var på 2700 eksemplarer. Kalenderen er en viktig kanal for profilering av NOAs markaarbeid og for å stimulere til økt bruk av Marka. Kalenderen blir produsert med gratis bidrag fra fotografer og tekstforfattere og salget gir et positivt bidrag til NOAs økonomi.

Som i 2018 har en egen arbeidsgruppe påtatt seg ansvaret for produksjonen av kalenderen. Eksternt har de to markafotografene Kai Jensen og Espen Bratlie bidratt med bilder og hver sin turbeskrivelse. Byrådsleder i Oslo Raymond Johansen, Knut Johansson i Bymiljøetaten, Frode Hansen i Lillomarkas venner, Liv Arnesen og flere NOA-medlemmer har levert turforslag.

Kalenderen er markedsført gjennom Grevlingen, NOAs Ark, NOAs nettsider og sosiale medier. Som følge av sterkt økte portotakster har salg per postordre på nett sunket. Det er derfor lagt ned en stor innsats i å øke selvbetjeningssalget gjennom andre salgskanaler, primært markastuer og butikker som Sørkedalen Landhandel, Ekte vare og Sagene bok og papir, butikken på Bogstad gård og Landhandleriet på

Makrellbekken. Mange NOA-medlemmer har bidratt med å få kalenderne ut til salgsstedene. Kalenderen har også vært solgt i forbindelse med møter på Litteraturhuset, under «åpen dag» 30. november og 26. januar 2020 på Søndre Sandås og vært tilgjengelig hos Naturvernforbundet sentralt i Oslo sentrum.

NOA i mediene

NOA sliter litt med at alle avisene i byen også er riksdekkende. Det er derfor ikke alltid like enkelt å komme på med lokalt stoff. Skal vi nå målgruppene må vi vanligvis gå veien om sosiale medier. Dette tok vi konsekvensen av i 2019 og ansatte Tina Carina Laurendz i en halv stilling for å styrke informasjonsvirksomheten, særlig på nett og i sosiale medier.

Av større oppslag har vi fått til en tung skogsak i Aftenposten og spilt opp til en annen.

Våren 2019 jobbet NOA sammen med BioFokus om å få skogbrukets miljøjuks frem i mediene, og fikk et stort oppslag i Aftenposten 7. juli som baserte seg på BioFokus sin rapport om underregistrering og NOAs krav til mer myndighetsutøvelse i skogen. Artikkelen ble fulgt opp med flere debattinnlegg i Aftenposten, mellom skogbruket ved Glommen skog og Norges Skogeierforbund, NOA og BioFokus.

Vårt Oslo har fulgt opp kampen for å verne Husebyskogen og Blomsterjordet mot nedbygging, med oppmerksomhet rundt Bynaturens dag-arrangementet og demonstrasjonene i etterkant.

Leder Gjermund Andersen bidro i november med en kronikk til tidsskriftet Pans artikkelserie om NiN-systemet (Natur i Norge (NiN) – et felles verktøy for å beskrive natur på en sammenliknbar måte).

En rekke debattinnlegg er sendt inn til ulike medier, og det meste kommer på trykk, men ofte etter tunge prosesser med forkortinger til medienes ønskede format.

Hjemmesiden

Hele hjemmesiden har fått en opprydning og ny struktur, og de fleste tekster er oppdatert eller fornyet. I tillegg til dette har antallet saker som publiseres økt. Ønsker som gjenstår er å lage en karttjeneste, bedre frontsidene med bildekarusell, og å lage en løpende oversikt over hogstmeldinger.

Sosiale medier

NOA har opplevd stor økning i antall følgere og engasjement på sosiale medier, herunder Instagram (301 følgere) og Facebook (3199). Det har blitt kjørt ulike opplysningskampanjer og vervekampanjer på disse plattformene gjennom 2019, med mye fokus på gammelskog, truede arter og bynatur. Twitter er lagt på hyllen til et senere tidspunkt.

Kommunikasjonsgruppen

Våren 2019 ble det opprettet en kommunikasjonsgruppe der det var ønskelig å engasjere frivillige samt ledere fra arbeidsgruppene, men høsten 2019 består gruppen av styreleder Gjermund Andersen, styrerepresentant Georg Reiss og kommunikasjonsansvarlig Tina C. Laurendz.

Gruppen har jobbet med å utarbeide en helhetlig strategi for kommunikasjonsarbeidet. Per februar 2020 er det ferdigstilt en plan for fornying av vervematerialet og et årshjul for hva som i grove trekk skal skje på sosiale medier frem til sommeren 2020.

Foredrag/innlegg

Styreleder Gjermund Andersen har holdt 12 eksterne foredrag/innledninger i tillegg til NOAs egne arrangement:

- 5.2. Naturvernforbundet i Trøndelag. *Alternativt skogbruk og virkeskvalitet.*
- 19.3. FM i Oslo og Viken. *Forvaltningsutfordringer i skogen.*
- 27.3. Naturvernforbundet i Jevnaker. *Skogbruk og naturvern.*
- 2.4. Markaloven 10 år. *Hvorfor skogbruken bør være del av Markaloven.*
- 10.4. NiN-kartleggere. *Om NOAs skogarbeid.*
- 24.4. Karrieresenteret UiO. *Arbeidsmuligheter innen NGOer knyttet til natur og miljøvern.*
- 27.4. Natur & Ungdom. *Å arbeide med skogsaker.*
- 24.5. Skog & Tre-konferansen. *Selektiv hogst.*
- 30.8. Konferansen «Friluftsliv for alle». *Skogbruk, friluftsliv og naturvern.*
- 12.9. OOF + Skogselskapet. *Selektiv hogst.*
- 15.10. Naturvernforbundet i Oppegård. *Naturvernarbeid lokalt.*
- 3.12. Naturvernforbundet i Midt-Telemark: *Skog, skogbruk, naturvern, klima.*

- 12.11. NOA, Litteraturhuset-møte. *NOAs arbeid med vern i Marka.*

Fjordgruppas Jørn Erik Bjørndalen holdt innlegget *Nasjonens rikeste natur* på konferansen «Din Oslofjord» 27. september 2019.

ARBEIDSGRUPPER OG TEMALAG

Temalag

Nye vedtekter for NOA, vedtatt i ekstraordinært årsmøte februar 2019, gir NOAs styre fullmakt til å godkjenne opprettelsen av egne temalag, til behandling av saker på tvers av kommuner eller bydeler. Temalag har status som lokallag etter vedtektene, men antall utsendinger til årsmøtet er begrenset til maksimalt to utsendinger.

Ved utgangen av 2019 har NOA fire temalag godkjent av NOAs styre:

- Byøkologisk arbeidsgruppe
- Fjordgruppa
- Driftsstyret for Frønsvollen
- Markagruppa

Byøkologisk arbeidsgruppe

Arbeidsgruppen ble etablert i begynnelsen av 2019 og fikk status som temalag høsten 2019. Gruppas arbeid favner naturvernsaker under Byøkologi og bidrag på flere arrangementer.

I etableringsåret har byøkologisk arbeidsgruppe brukt tid på å tydeliggjøre gruppens formål, arbeidsområder og hovedmål. Noen av hovedmålene er

- å arbeide i dybden med 're-wilding'- og restaureringsprosjekter
- å jobbe for og bidra til å transformere 'grå' byområder til 'grønne' områder
- å bidra til å øke biodiversitet og bedre vilkårene for pollinerende insekter og fugler
- å jobbe for å oppnå et sterkere vern av bytrær

For å nå målene har gruppa arbeidet med

- å etablere samarbeid med Oslo kommune, spesielt Spirende Oslo, og Naturvernforbundets ulike lokallag (spesielt studentlagene), slik at gruppas prosjekter kan få større og vedvarende effekt.
- research (både faglig og organisatorisk) for å orientere oss i aktuell tematikk for gruppens arbeidsområder.
- informasjonsarbeid - jobbe for å skape arbeidsgruppens identitet utad, blant annet etablering av arbeidsgruppens side på NOAs hjemmeside www.noa.no.

Fjordgruppa

Arbeidsgruppen fikk status som temalag høsten 2019. Gruppas arbeid favner naturvernsaker under Fjorden og bidrag på flere arrangementer.

Fjordgruppa har fungert som en styringsgruppe med Jørn Erik Bjørndalen (leder), Jan Magnusson og Karoline Saubrekka. Gruppa har vært forsterket med andre personer etter behov. Det har vært avholdt jevnlige møter gjennom året.

Driftsstyret for Frønsvollen

Arbeidsgruppen fikk status som temalag høsten 2019.

Rapport fra Frønsvollen 2019

Etter det tradisjonelle fuglekasserens-arrangementet i mars 2019 fikk vi en uventet tidlig start på sommeren allerede i siste del av påsken.

Under første vårdugnad siste helg i april hadde vi en uvanlig høy huggormaktivitet omfattende bl.a. paringsaktiviteter. En besøkende skoleklasse med foreldre ble i overkant engasjert. Et mulig huggormbitt førte trolig til årets dyreste ambulanseutrykning i Oslo. Én ambulanse og to Viking redningsbiler kjørte seg fast i rester av vinteren på vei fra Frognersetere mot Heggehullet. Ytterligere én ambulanse ble stoppet i Frønsvolltråkka. Oppdraget ble til slutt fullført av Luftambulansen som landet foran skiklubbhytta.

For øvrig stor aktivitet med utvendig maling av låven og vedprosjekter. 10 – 12 aktive deltagere. Stor trafikk av turfolk. Åpen stall med godt besøk.

Under maidugnaden fikk vi etter en hasardiøs nattlig transport utplassert vår nyinnkjøpte kube med et livskraftig bifolk. Vårn i kjøkkenhage og blomsterbed med klargjøring for innrykk av beitedyr fra Kongsgården. Antall dyr var også i sommer 3. For første gang drektige dyr som måtte ned for å kalve i slutten av juli. Nye dyr opp i august.

God utnyttelse av ferieukene kombinert med dyretilsyn. Flere har fått sans for det gode liv på Frønsvollen!

Stallvaktjenesten 2019 har hatt bedre dekning enn tidligere år, men enkelte helger «glapp» også denne høst. Gjennomgående inntrykk er at turfolk i økende grad verdsetter Frønsvollens tilbud.

Eventyrstien, rundtur, ca. 1,5 km nord for Frønsvollen, har nå fått et pedagogisk opplegg på en dobbel A4-side hvor deltakerne utfordres til å gjøre egne registreringer samtidig som leseren gis gode faktainnspill.

Ustabil og til dels kjølig sommer resulterte i en relativt svak honninghøst. Forbedret oppstalling av kubene og god oppfølging av birøkterlaget gir grunn til å forvente 2020-resultater.

To helgedugnader ble gjennomført i september og oktober, den første kombinert med vår årlige aktivitetssdag for barn og voksne.

Noe svak markedsføring, men cirka 150 deltakere. Samtlige fire hoveddugnader har vært arrangert med fellesmiddag på lørdag.

I tillegg til faste oppgaver har lekkasjeproblem i nordgavlen på våningshuset, fornyelse av kompostbingen, gulvlegging på loftet i låven og trapperekverk til loftet samt reparasjoner på ovner stått på programmet.

Året ble i tradisjonell stil avsluttet med julemiddag i stallen 12. desember.

Sjekk NOAs nettside - Frønsvollkalenderen - og finn en helg som passer for din stallvakt høsten 2020!

Frønsvollen har fortsatt kapasitet til flere NOA-arrangementer og opphold for NOA-medlemmer. Dugnadsmotiverte medlemmer er alltid velkomne!

Markagruppa

Arbeidsgruppen fikk status som temalag høsten 2019.

Gruppas arbeid favner naturvernsaker under Marka og bidrag på flere arrangementer.

Arbeidsgrupper som ikke er temalag

• Kommunikasjonsgruppa	Tina Carina Laurendz
• Dugnadsgruppa for Søndre Sandås	Paulina Natalia Dudzinska
• Artskartlegging	Siri Tollefsen
• Arrangementsgruppa for 2019	Randi Wilhelmsen
• Grevlingens redaksjon 2019	Ingunn Lund-Vang

ARRANGEMENTER

MØTER PÅ LITTERATURHUSET

Det ble arrangert ett møte på Litteraturhuset høsten 2019 og ett møte vinteren 2020.

«Oslomarka vår grønne naturskatt» 12. november 2019

Møtet var en del av programmet for Oslo som miljøhovedstad 2019. Det var nesten 100 frammøtte.

Osloområdet er Osloområdets store naturskatt. Marka er et nært tilgjengelig skog- og naturområde for en stor befolkning og et naturområde som mange brenner for.

I tillegg til at Oslo var europeisk miljøhovedstad, var markaloven ti år i 2019. På den bakgrunn ønsket NOA å løfte opp hvilken skatt marka er både for friluftsliv og biologisk mangfold. Til å bistå oss med dette var markafotografene Kai Jensen og Espen Bratlie invitert til gjennom ord og bilder å formidle sine markainntrykk og samfunnsviter og skribent Andreas Hompland til å kåsere med et skråblikk om sitt forhold til marka.

«Verre enn klimakrisen? – Norge svikter biologisk mangfold» 25. februar 2020

Det var over 125 frammøtte. Sigmund Hågvar ledet møtet.

Christian Steel fra SABIMA tok opp de internasjonale Aichi-målene for bevaring av biologisk mangfold, og hvordan dette angår Norge. FNs naturpanel varslers at truslene mot det biologiske mangfoldet er en større trussel mot menneskehetens overlevelse enn klimatrusselen. Norge var lynrask til å underskrive konvensjonen om biologisk mangfold i 1992, og til å slutte seg til de 20 målene («Aichi-målene») som verdens ledere satt seg på partskonferansen i Nagoya i Japan i 2010. Det heter seg at man skal tenke globalt og handle nasjonalt og lokalt. Imidlertid er vi her i Norge langt fra å nå målene som vi har forpliktet oss til. Dette ble utdypet av *Terje Blindheim fra Biofokus* med temaet: Skogbrukets registreringer av biologisk viktige områder er for dårlig. I Norge er det særlig skogen som huser mange truede og sårbare arter, og hvor utviklingen har gått lengst i gal retning. Skognæringen har selv fått ansvaret for så godt som all forvaltning av skogen, men svikter i praksis. F.eks. finner næringens registranter bare 1/7 av de biologiske verdiene som biologer finner i de samme områdene. Og dessverre er det skognæringens registreringer som ligger til grunn for hvilke hensyn som skal tas.

Men også organiseringen av forvaltningen har stor betydning for mangfoldet. Den største trusselen er endret arealbruk. Fram til 2013/2014 hadde vi et svakt, men brukbart fungerende forvaltningsapparat, men en rekke politiske grep har svekket dette dramatisk. Bl.a. er kommunen og næringene gitt betydelig mer makt, og de statlige organene som skulle sikre nasjonale interesser er blitt betydelig svekket. *Jusprofessor Ole Kristian Fauchald* belyste dette under tittelen: Hvordan finne en god balanse mellom sentral og lokal styring?

I debatten deltok *Opposisjonspolitiker Arne Nævra (SV)*, som med sin naturfilm-bakgrunn kunne bekrefte at både skog og andre naturtyper er hardt påvirket og fragmentert i Norge. Villmark er nå en knapp ressurs. *Rådgiver Hans Asbjørn Kårstad Sørli i Norges Skogeierforbund* fremhevet at skogbruket fulgte sertifiseringsreglene og at norsk skog var blitt rikere både på død ved og eldre bestand. Han var ikke imot en nøyere kartlegging av rødlistede arter men mente at MiS-

kartleggingene har verdi. *Fauchald* mente det var behov for en sterkere offentlig regulering av skogbruket dersom biomangfoldet skal bevares. I dag både registrerer og kontrollerer skogbruket seg selv i et ganske lukket system som ikke sikrer innsyn og kontroll.

ANDRE ARRANGEMENTER I NOA-REGI

Sidesprang i Kongeskogen på Bygdøy

I samarbeid med Bygdøy Kongsgård arrangerte NOA for femte år på rad sidesprang i Kongeskogen 28. april 2019. Det deltok 5 frivillige fra NOA samt to ornitologer og en geolog. På tross av hard konkurranse med loppemarked på Bygdøy skole, var det mange som kom innom standen vår, og vi fikk god avsetning på naturkartet for Kongeskogen. Vi fikk også lokket flere til å prøve stinettverket i Kongeskogen.

Sidesprang i Østmarka

Sidesprang i Østmarka ble gjennomført 22. september. NOA, Naturvernforbundet Oslo Sør og Østmarkas venner sto for arrangementet. Som tidligere år merket vi opp en rute gjennom trolsk skog fra Sarabråten til Kroktjern. Ved tjernet ble det servert bålcaffe og kjeks, kombinert med informasjon og diskusjon om marka og viktigheten av å ta vare på våre siste gammelskoger. Flere benyttet anledningen til å tegne medlemskap i Naturvernforbundet. Turen tilbake til Sarabråten gikk langs den blåmerkede stien over høydedraget mot Hauktjern.

Sidesprang i Nordmarka

Det ble ikke arrangert sidesprang i Nordmarka i 2019.

Smak på naturen turer, 8. og 15. mai 2019

I samarbeid med lokallaget i Groruddalen ble det arrangert to "smak på naturen"- turer, med Edle Norman fra Vildkransen som turleder. Turen samlet henholdsvis 27 og 13 deltakere og fant sted på Trosterud og Ellingsrudåsen. Det var også etterspørsel etter flere tilsvarende arrangementer. Hensikten med turene var å skape en møteplass som kunne tiltrekke ulike deler av befolkningen. Det var deltakere med ulike bakgrunner som deltok på arrangementet, og som hadde stor interesse for Naturvernforbundet.

Bynaturens dag 2. juni 2019

Med dette arrangementet ønsket NOA, Naturvernforbundet i Oslo Vest og NOAs byøkologiske arbeidsgruppe å rette oppmerksomheten mot Husebyskogen og Mærradalen med sitt store artsmangfold, hvor det er registrert 39 rødlistede plantearter og 9 rødlistede fuglearter.

Det var et omfattende og innholdsrikt arrangement, der flere andre organisasjoner og bidragsytere deltok:

- Humlevandring med La Humla Suse og insektjakt med Norsk Entomologisk forening; fangst med håv med påfølgende artsopplæring.
- Kjukejakt med biolog Erik Kagge fra NOA.

- Kartlegging av salamander i Husebyskogen med zoolog Irene Elgtvedt.
- Forfatter Edle Catharina Norman delte ut smaksprøver og fortalte om spiselige vekster i området.
- Planting av frø til humlevennlige blomster, som deltakerne kunne ta med hjem til eget uteområde.
- Rydding av slåttenga – fjerning av fremmedarter, for å gi plass til sjeldne arter som ligger og venter nede i jorda på en mulighet til å spire.
- Bekkeørret-guiding i Mærradalsbekken

Arrangementet var svært godt besøkt og alle medvirkende fikk gode tilbakemeldinger fra deltakerne.

Artsmangfold på øyene i Oslofjorden 23. juni 2019

Det ble arrangert tur til Gressholmen, Rambergøya og Heggholmen i Oslo 23. juni, der nærmere 40 personer deltok. Arrangementet inngikk i rammen av Oslo Miljøhovedstad ("Øysafari" med ulike frivillige organisasjoner). Turen ble ledet av Jørn Erik Bjørndalen i NOAs fjordgruppe.

Ulike naturtyper og karakteristiske arter (inkludert den sjeldne *dragehode*) ble vist frem i løpet av turen. Deltakerne fikk også innføring av aktuelle problemstillinger knyttet til skjøtsel i og forvaltning av verneområdene på øyene.

Åpne dager på Søndre Sandås 30. november 2019 og 26. januar 2020

Frivillige og ansatte i NOA holdt åpent på Søndre Sandås to helgedager i november 2019 og januar 2020, med formål å selge markakalenderen, verve medlemmer og bidra til å øke folks bevissthet rundt NOAs arbeid generelt og NOAs nye plassering på Søndre Sandås spesielt. Forbipasserende fra t-banen til Sognsvann ble lokket til NOAs gjerde av vaffellukt, kaffe og naturutstilling. Mange stoppet opp og tilbakemeldingene var positive.

ARRANGEMENTER DER NOA HAR DELTATT

NOA har deltatt på flere ulike arrangement der vi har vist frem hva NOA står for, vervet medlemmer og aktive til organisasjonen. Dette er ressurskrevende og vi trenger frivillige for å kunne delta på arrangementene!

Markadagen 3. mars 2019

NOA deltok med 6 frivillige, hvorav 2 fra lokallaget Oslo Sør. Arrangementet fant sted på Skullerudsletta. Det var flere hundre besøkende, og de fleste var innom NOAs stand. Det ble snekret 80 fuglekasser, og vi var tomme for fuglekasseemner før arrangementet var avsluttet. Det kan med hell medbringes 100 kasseemner til neste år. I tillegg til god oppslutning rundt fuglekassesnekring,

var det også stor interesse for utstillingsboksene våre. Vi delte ut kjeks og granbarsaft, noe som ble vel mottatt.

Oslo Pix 8. juni 2019

Byøkologisk arbeidsgruppe representerte NOA og deltok med stand på Oslo Pix (Oslo internasjonale filmfestival). På standen ble tre av Naturvernforbundet og NOAs naturkasser presentert, i tillegg til to "insekthotell" og et "flaggermushotell". Vi hadde også aktiviteter spesielt rettet for barn; dyrking av blomster for pollinerende insekter og dekorering av melkekartonger til dyrking av blomsterfrø. Vi delte også ut informasjonsmateriell fra Naturvernforbundet. Det var anslagsvis rundt 30-50 barn innom standen, samt en god del voksne - hovedsakelig i følge med barn.

Demonstrasjon ved Stortinget 4. september 2019

Appell om bevaring av Blomsterjordet ved Husebyskogen. Demonstrasjonen var i regi av Naturvernforbundet i Oslo Vest. NOAs byøkologiske arbeidsgruppe deltok.

Slåtting Huseby/Hovseter 12. september 2019

NOAs byøkologiske arbeidsgruppe deltok i dette arrangement i regi av Naturvernforbundet Oslo Vest.

NOAs PROSJEKTER

NOA fikk i 2019 støtte til følgende prosjekter:

- **Aktivitetsstøtte Oslo kommune:** Sidesprang i Oslomarka, familieturer, smak-på-naturen turer, Frønsvollen, kurs, foredrag og møter om marka og det enkle friluftsliv. Støttet med kr 165 000,-.
- **GIS-kurs:** Støttet med kr 60000,- av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). Gjennomføring av kurs i QGIS og dokumentasjon av miljødata.
- **Den naturlige skolesekken:** Støttet med kr 60 000,- for skoleåret 2018/2019 og kr 80 000,- for skoleåret 2019/2020. NOA deltar i nettverksgruppe. Prosjektet skal bidra til økt samarbeid mellom NOA og skoler.
- **Tiltak mot plastforsøpling:** Støttet med kr 50 000,- av Oslo kommune.
- **Tilskudd til friluftsliv- og naturvernorganisasjoner fra Oslo kommune:** Støttet med kr 400 000 til fire delprosjekter: 1) Redd gammelskogen, 2) Oslos siste villmarker, 3) Undervisningsopplegg for 5.-10.trinn og 4) Informasjonsbase om Marka. NOA står fritt til å disponere midlene mellom de angjeldende prosjektene.
- **Viriks legat – informasjon:** Støttet med kr 120 000,- til 1) å drive informasjonsvirksomhet om skogøkologi, vern og restaurering, om situasjonen i våre skoger og om våre forslag til løsninger og 2) å gjennomføre en profesjonell planlegging av prosjektet Markaporten Søndre Sandås. Midlene kan disponeres fritt til ett eller begge formål.

I samsvar med søknadene og tilsagnsbrevene har vi gjennomført prosjekter som er mer detaljert beskrevet under våre arbeidsområder: Marka, Redd gammelskogen / Sammenhengende villmark, Naturformidling til barn og unge, Klima og miljø og Arrangementer.

Prosjektene og den eksterne finansieringen gjør oss i stand til å få utført et stort og viktig arbeid som vi ellers ikke ville maktet. NOAs styre er derfor svært takknemlig for alle prosjektbidragene og denne muligheten til å vide ut vårt arbeid.

ØKONOMI

Årsregnskapet (bakerst i dette heftet) er framlagt under forutsetning om fortsatt drift. Det er ikke inntrådt forhold etter regnskapets avslutning som endrer forutsetningene eller resultatet. Regnskapet for 2019 har vært ført av Jørgen Huse.

Om regnskapsføringen

NOA fører i hovedsak regnskapet etter kontantprinsippet. Det betyr at inntekter og utgifter først bokføres ved betaling. Unntak er lønn og tilhørende utgifter (skatt, feriepenger, pensjon mv.) og enkelte større beløp ved årsskiftet som MVA-kompensasjon som overføres NOA på nyåret og kalendersalg hvor betalingen skjer på nyåret. NOA er ingen økonomisk forening og har derfor ikke plikt til å føre regnskap etter regnskapsloven, og vi har heller ikke revisjonsplikt. Men NOA har likevel valgt å få regnskap revidert av autorisert revisor.

Medlemskontingent

Kontingentandelene fra NNV til NOA for 2019 ble på kr 814 552 som er en økning på ca. kr 30 000. Kontingenten er fastsatt i NNVs vedtekter, og beregnes ut fra medlemstall i ulike kategorier og hvor mange av medlemmene som er organisert i lokallag. Medlemstallet økte med 17 % fra 2018 og var 10 032 ved utgangen av 2019.

Økonomisk støtte og gaver

I 2019 har NOA fått kr 500 000 i driftsstøtte fra Oslo kommune og kr 160 000 fra Akershus fylkeskommune. I tillegg har Oslo kommune gitt støtte på kr 10 000 til Grevlingens temanummer om Groruddalen; Grevlingen nr. 2 2019. NOA takker hjerteligst for disse viktige bidragene til foreningens drift.

NOA har mottatt ca. kr 39 000 fra private givere i 2019 i tillegg til at det er gitt støtte til Frønsvollen (eget prosjekt). Grasrotandelen fra Norsk Tipping var i 2019 på nærmere kr 65 000. Disse gavene betyr mye for NOAs muligheter til å øke aktiviteten. Styret takker hjerteligst!

MVA-kompensasjon

Fra og med 2009 kan det søkes om refusjon av MVA. NOA tilfredsstiller kriteriene for MVA-refusjon. For 2019 utgjør dette ca. kr 186 0000.

Salg og andre inntekter

I 2019 ble det solgt kalendere for ca. kr 172 000 som er en nedgang på ca. kr 27 000 fra 2018. For begge år ble betaling i januar for kalendersalg året før, stipulert til kr 13 000 og inntektsført i året kalenderen ble sendt ut med betalingsgiro. Kalenderen innbrakte et overskudd på ca. kr 108 000 når utgifter til tillaging og utsending (porto) trekkes fra.

Salg av Tanumbok (eget prosjekt) innbrakte ca. kr 105 000 netto.

I 2019 var det ubetydelig salgsinntekter utover kalenderen og Tanumboka.

Prosjekter

NOA fører regnskap både for selve foreningen og for hvert enkelt prosjekt som mottar ekstern pengestøtte og hvor det besluttes å føre separat regnskap; prosjektrengnskap. Det er NOAs ansatte, medlemmer, tillitsvalgte og innleide som gjennomfører prosjektene. Prosjektene belastes direkte kostnader. Videre fordeles NOAs lønnskostnader mellom foreningen og hvert prosjekt etter medgått tid for de ansatte. NOAs kontorkostnader fordeles på samme måte og utgjør i snitt 20 % av lønnskostnadene.

For prosjekter som ikke avsluttes det året det startet opp, vil resterende penger avsettes til neste driftsår. Styret tar en gjennomgang av alle prosjekter på nyåret og tar da stilling til hva som gjøres med eventuelle under- eller overskudd i det enkelte prosjekt. Normalt er det NOA selv som dekker underskudd eller inntektsfører overskudd når prosjektet er avsluttet. Det gjøres ingen verdivurdering av løpende prosjekter pr 31.12. Det kan tenkes at det er avsatt for mye eller for lite penger til å videreføre og avslutte det enkelte prosjekt. En slik verdi eller gjeld er ikke med i regnskapet. Styret mener at det ikke er noen stor skjult tap i løpende prosjekter. Det kan forekomme at prosjekter har en «negativ avsetning» ved årsskiftet fordi penger er brukt før den lovede støtten er mottatt. Det er ingen slik negative prosjekttall ved dette årsskiftet.

NOA mottok til sammen kr 1 061 752 i prosjektstøtte i 2019 inkludert noe salgs- og overnattingsinntekter på prosjekt Frønsvollen. I tillegg kommer salg av Tanumboka. Ved utgangen av 2019 hadde NOA avsatt kr 1 587 290 bundet til prosjektene inkludert Frønsvollen. Disse prosjektmidlene bidrar til at NOA har en god likviditet og renteinntekter.

Litt under halvparten av bruttokostnadene til lønn i NOA er dekket inn ved at personalkostnader er fakturert på de ulike prosjektene de ansatte har vært engasjert i, se oversikt i eget prosjektrengnskap. Denne andelen er på nivå med de siste par år, mens det i flere år tidligere har ligget stabilt på ca. 1/3 dekning. I tillegg har de fleste prosjekter hvor det har vært fakturert lønn, også vært internt fakturert for kontorhold; til sammen nærmere kr 178 000 kroner. På den måten bidrar prosjektene med noe av fellesutgiftene vi har til kontordriften.

I 2019 ble ett prosjekt avsluttet. Dette endte med underskudd som ble dekket av NOA (kr 35 689).

Økonomisk utvikling

Regnskapet for 2019 viser et overskudd på kr 277 435. Det var budsjettet med et underskudd på kr. 132 000. Overskuddet skyldes en kombinasjon av noe høyere inntekter enn forventet og lavere driftsutgifter.

Det er viktig å bygge opp en tilstrekkelig egenkapital. Den er nå på kr 1 843 516 som tilsvarer ca. ett års drift av «prosjekt NOA» dvs når utgifter til prosjekter er trukket fra (drift i 2019).

NOAs likviditet er god og det skyldes i tillegg til økt egenkapital, at prosjektmidler som ofte kommer inn i forkant av at prosjekter igangsettes. Bankinnskudd var ved utgangen av 2018 på kr 3 971 949. Samtidig var det satt av betydelig beløp for gjennomføring av prosjektene; kr 1 587 290.

Note 10 til regnskapet spesifiserer lønns- og honorarkostnadene til ledelsen i NOA. Det er styrets oppfatning at NOA og prosjektene drives effektivt og kostnadsbevisst.

NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG AKERSHUS - REGNSKAP 2019

Balanse pr. 31.12	2019	note	2018
Eiendeler			
Fordringer			
Debitorer utestående salg	13 000	6	25 000
Debitorer diverse	186 253	1	652 144
Sum fordringer	199 253		677 144
Bankinnskudd	3 971 949	2	3 664 858
Depositum husleie	0		37 016
Kasse	2 309		129
Sum eiendeler	4 173 512		4 379 146
Egenkapital			
Livsvarige medlemmers fond	55 406		55 406
Jubileumsfond	93 000		93 000
Egenkapital	1 843 516		1 566 081
Sum egenkapital	1 991 922		1 714 487
Gjeld			
Kreditorer	264 607	3	189 312
Skattetrekk	57 685		46 179
Skyldig arbeidsgiveravgift	38 803		37 583
Avsatt feriepenger	204 397		126 850
Avsatt arb.g.avg. på feriepenger	28 807		17 886
Netto prosjektavsetninger	1 587 291	7	2 246 850
Frønsvollen	109 522		
Aktivitetsstøtte Oslo	139 034		
GIS-kurs	10 502		
Den naturlige skolesekken	77 903		
Friluftsliv Akershus	50 000		
Utstillingskasser guide/hefte	240 229		
Markaopplevelser	200 000		
Plastforsøpling tiltak	33 800		
Kulturlandskap	108 603		
Finnerudseter - skjøtsel	4958		
Finnerudseter - registrering	5 000		
Skogutvalg	143 630		
Skogprosjekt - felles	30 591		
Alnaskolen	107 839		
Naturen som inkl. arena	28 399		
Viriks legat - informasjon	120 000		
Viriks legat - 3 bøker	80 575		
Tanumplatået - bokutgivelse	96 707		
Sum gjeld	2 181 590		2 664 659
Sum gjeld og egenkapital	4 173 512		4 379 147
Egenkapital 31.12.2018	1 566 081		
Overskudd 2019	277 435		
Egenkapital 31.12.2019	1 843 516		

NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG AKERSHUS - RESULTATREGNSKAP 2019

	2019 noter		2018	2019 budsjett ("prosjekt NOA")		2018
Inntekter						
Off. bidrag driftstilskudd	670 000	4	675 050	670 000	620 000	675 050
Salgsinntekter	277 789	6	199 223	173 049	250 000	199 223
Nyvervede medlemmer	990		900	990	10 000	900
Kontingentandeler NNV	814 552		784 003	814 552	820 000	784 003
Andre inntekter	569 207	5	523 154	569 207	400 000	523 153
Prosjektinntekter	1 061 752	7	1 857 703			
Sum	3 394 290		4 040 033	2 227 798	2 100 000	2 182 329
Tilskudd til prosjekter	1 343 616	7	600 718			
Prosjektoverskudd til NOA	0	7	0	0	0	0
Finansinntekter	56 608		27 765	56 608	30 000	27 765
Sum inntekter	4 794 514		4 668 515	2 284 406	2 130 000	2 210 094
Utgifter						
Lønn/honorarer inkl. sos.utg.	2 348 487	10	1 602 887	1 300 872	1 330 000	809 112
Grevlingen	280 693		223 015	280 693	240 000	223 015
Salgsutgifter	53 375	6	51 813	53 375	60 000	51 813
Kontorkostnader	230 867	8	375 724	230 867	330 000	375 724
Diverse utgifter	104 147	9	253 661	104 147	300 000	253 661
Prosjektutgifter, diverse	814 125	7	346 461			
Sum	3 831 695		2 853 560	1 969 954	2 260 000	1 713 325
Ubrukte prosjektmidler avs.	648 368	7	1 318 185			
NOAs dekning av prosjekt	35 689	7	19 739	35 689		19 739
Finanskostnader	1 327		1 392	1 327	2 000	1 392
Sum kostnader	4 517 079		4 192 877	2 006 970	2 262 000	1 734 456
Resultat	277 435		475 638	277 435	-132 000	475 638

NATURVERNFORBUNDET I OSLO OG AKERSHUS - REGNSKAP 2019

Noter til regnskapet

1 Debitorer (utenom salg)

VIPPS-konto	1 030
Izettle-konto	150
MVA-kompensasjon mottatt januar 2020	185 073
	<u>186 253</u>

2 Bankinnskudd

Konto 1280 05 02347	57 440
Konto 1280 60 90113	3 844 509
Konto 1280 60 71976 (skattetrekk-konto)	70 000
	<u>3 971 949</u>

3 Kreditorer

NNV - pensjonskostnader 2019	227 255
NNV - adm. gebyr pensjonsordningen	18 000
Utlegg - diverse	19 352
	<u>264 607</u>

4 Offentlige bidrag - driftstilskudd

Oslo kommune - driftstilskudd	510 000
Akershus fylkeskommune - driftstilskudd	160 000
	<u>670 000</u>

5 Andre inntekter

Private bidrag	38 886
Grasrotandel Norsk tipping	64 797
MVA-kompensasjon - mottatt januar 2020	186 581
Fakturert kontorhold (prosjekter)	178 080
Aktivitetstilskudd fra NNV	2 000
Oppgjør depositum husleie Vøienvolden	80 904
Annet	17 959
	<u>569 207</u>

6 Salgsinntekter (brutto)

Salg av kalender inkl. stip. salgsinntekt januar 2020	172 187
Annet salg	862
Salg av Tanumbok (eget prosjekt)	104 740
	<u>277 789</u>

Salgsutgifter

Tillaging av kalender	53 375
Annet - porto utsending - anslått	10 000
	<u>63 375</u>

Utgifter til Tanumbok - se prosjekt 65

7 Prosjekter - over- og underskudd

Se egen prosjektoversikt - som viser regnskapene før disponering av over- og underskudd

Prosjekter som isolert sett gikk med underskudd i 2019 og underskuddet dekkes inn fra tidligere prosjektavsetning	1 343 616
---	-----------

Prosjekter som isolert sett gikk med overskudd i 2019 og overskuddet avsettes for videre drift av prosjektet,	648 368
---	---------

Prosjekter som avsluttes med underskudd og hvor underskuddet dekkes av NOA: prosjekt 7 (Utstillingskasser)	35 689
--	--------

8 Kontorkostnader (inkludert posten diverse)

Forsikring	14 869
Strøm	29 830
Porto	11 263
Tele- og datatrafikk	34 599
Multifunksjonsmaskin (kopi, printer...)	41 156
Rekvisita	2 455
Abonn. Litteratur	13 515
Alarmselskap	10 425
Transport, km-godtgjøring (ikke prosjekter)	9 416
Dataprogrammer - lisenser	12 486
Andre kontorutgifter	50 853
	<u>230 867</u>

9 Diverse utgifter

Søndre Sandås	95 671
Annet	8 476
	<u>104 147</u>

10 Honorar til daglig leder, styre og revisor

Gjermund Andersen (betalt styreleder hele året i 100 % stilling, inkl. feriepenger, pensjonsutgift og arbeidsgiveravgift)

681 000

Maria Andersen (kontorleder i 60 % stilling inkl. feriepenger, pensjonsutgift og arbeidsgiveravgift. Svangerskapspermisjon - 80 % (foreldrepenger) fra 24 mai og ut året. Refundert av NAV. Beløp er ekskl. NAV-refusjonen.

287 000

Håkon Eide Gundersen (ansatt hele året i 40 % stilling. Kontorleder i Marias fravær. Inkl. feriepenger, pensjonsutgift og arbeidsgiveravgift.)

221 000

Styret utover styreleder

0

Revisor

19 000

1 208 000

NOA PROSJEKTER 2019
samlet oversikt

Prosjekt:	Inntekter	Fakt. lønn	Kontor	Diverse	Sum utgifter	Prosjekter med overskudd i 2019	Prosjekter med underskudd i 2019	Tidl. avsatt	Til disp.	Under- skudd dekket av NOA	Ny avsetning 01.01.20
1 Frønsvollen	39 752			35 974	35 974	3 778		105 743	109 522		109 522
2 Aktivitetsstøtte Oslo	165 000	105 099	21 006	20 558	146 663	18 337		120 697	139 034		139 034
3 GIS-kurs	62 400	47 500		60 649	108 149		-45 749	56 250	10 501		10 501,00
4 Den naturlige skolesekken	140 000	51 753	10 344		62 097	77 903			77 903		77 903
5 Friluftsliv Akershus					-	-		50 000	50 000		50 000
7 Utstillingskasser				50 713	50 713		-50 713	15 024	-35 689	35 689	-
8 Utstillingskasser guide/hefte		69 656	13 928	76 188	159 772		-159 772	400 000	240 228		240 228
10 Markaopplevelser					-	-		200 000	200 000		200 000
11 Plastforsøpling tiltak	50 000			16 200	16 200	33 800			33 800		33 800
20 Kulturlandskap					-	-		108 603	108 603		108 603
21 Finnerudseter - skjøtsel					-	-		4 958	4 958		4 958
22 Finnerudseter - registrering					-	-		5 000	5 000		5 000
30 Skogutvalg	66 000			74 899	74 899		-8 899	152 529	143 630		143 630
32 Skogprosjekt – felles	400 000			5 450	5 450	394 550		-	394 550		30 591
35 Reg. arbeid Oslo		525 684	105 131		630 815		-630 815	366 488	-264 327		
36 Reg. kurs gammelskog	3 600	126 780	26 263	4 481	157 524		-153 924	54 293	-99 631		
32-35 sum									30 591		
50 Alnaskolen					-	-		107 839	107 839		107 839
51 Naturen som inkl. arena		7 043	1 408	32 000	40 451		-40 451	68 850	28 399		28 399
63 Viriks legat - informasjon	120 000				-	120 000			120 000		120 000
64 Viriks legat - 3 bøker					-	-		80 575	80 575		80 575
65 Tanumplatået - bokutgivelse	119 740	114 100		258 933	373 033		-253 293	350 000	96 707		96 707
Sum alle	1 166 492	1 047 615	178 080	636 045	1 861 740	648 368	-1 343 616	2 246 850	1 551 601	35 689	1 587 290

Tanumplatået - inntekt: Støtte 15 000 og salg 104 740

Prosjekt 7 avsluttes; NOA dekker underskuddet.

Prosjekt 32, 35 og 36 slås sammen i 2020.

LOKALLAG

Det er til sammen 20 lokallag og studentlag i NOA som bidrar aktivt i lokale saker. Gjennom ditt lokallag kan du engasjere deg i saker i ditt nærmiljø. Det er tre studentlag; ett ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) på Ås, ett ved Oslo MET og ett ved Universitetet i Oslo. Oversikt over lokallag og studentlag med kontaktinformasjon trykkes i hver utgave av medlemsbladet Grevlingen og er også tilgjengelig på NOAs hjemmesider.

Lokallag/studentlag	Antall medlemmer 31.12.2019	Leder/kontaktperson
Naturvernforbundet i Asker	547	Jan Häusler
Naturvernforbundet i Bærum	1 521	Thomas Westly
Naturvernforbundet i Fet	56	May Oldervik
Naturvernforbundet i Groruddalen	677	Helen Svensson
Naturvernforbundet i Lørenskog	154	Tom Clark
Naturvernforbundet i Nannestad/Gjerdrum	93	Kåre Homble
Naturvernforbundet i Nes	80	Karin Irene Olsen
Naturvernforbundet på Nesodden	319	Peter Schølberg
Naturvernforbundet i Nittedal	161	Hiltrud Hemmersbach
Naturvernforbundet i Oppegård	212	Mariella Memo
Naturvernforbundet i Oslo Nord	1 625	Åke Hartmann
Naturvernforbundet Oslo Sør	1 169	Ingvild Melvær Hanssen
Naturvernforbundet Oslo Vest	1 408	Colin Murphy
Naturvernforbundet Oslo Øst	1 001	Pernille Hansen
Naturvernforbundet i Skedsmo	208	Sverre Solberg
Naturvernforbundet i Ski	199	Stein Kr. Martinsen
Naturvernforbundet på Ås	245	Hans Erik Lerkelund
Medlemmer uten lokallagstilhørighet	357	
Sum medlemmer	10 032	
Naturvernstudentene på UiO		Aurora Kobernus
Naturvernstudentene på OsloMet		Amalie Erfjord
Naturvernstudentene ved NMBU		Marie Kolvik Valøy

Per 31.12.2019 var det 287 studentmedlemmer i NOA, som også er inkludert i medlemsfordelingen for lokallag ovenfor. Naturvernstudentene på Romerike FHS ble ikke videreført skoleåret 2019/2020.

På lokallagsnivå er det foretatt flere sammenslåinger for å styrke og skape kontinuitet i arbeidet.

- Lokallagene i Oppegård og Ski slår seg sammen til Naturvernforbundet i Nordre Follo
- Naturvernforbundet i Vestby er gått inn i nye Naturvernforbundet Follo-Moss og er organisatorisk tilknyttet Naturvernforbundets fylkeslag i Østfold
- Lokallagene i Fet og Skedsmo har i mars 2020 stiftelsesmøte for Naturvernforbundet i Lillestrøm.

Fylkeslagene i Naturvernforbundet i nye Viken har besluttet ikke å slå seg sammen til et regionlag, men i stedet opprettholde dagens grenser. NOA består som Naturvernforbundets fylkeslag for Oslo og Akershus.